

Feliu Ventura

COM UN RECORD D'INFANTESA

PROPOSTA DIDÀCTICA
a càrrec de Margarida Castellano

SEMBRA

Feliu Ventura

COM UN RECORD D'INFANTESA

Ed. Sembra Llibres, 2015

ISBN 978-84-943736-8-8

Apartat de correus 8
46740 Carcaixent (Ribera Alta)
sembra@sebrallibres.com
www.sebrallibres.com

PROPOSTA DIDÀCTICA

A càrrec de Margarida Castellano,
Docent en Llengua i Literatura i Doctora en Filologia

Coordinator: Xavi Sarrià

Maquetació: Mineral Gràfics | www.mineralgrafics.com

L'AUTOR

FELIU VENTURA va néixer l'any 1976 a Xàtiva. És llicenciat en Filologia Catalana i ha exercit de professor a secundària. Durant vint anys de trajectòria com a cantant i autor de cançons ha publicat vuit discos: *L'única diferència*, *Estels de tela*, *Barricades de paper*, *Que no s'apague la llum* (amb Lluís Llach), *Alfabet de futur*, *Música i lletra*, *Vers l'infinit* i *Referents*. També ha col·laborat amb músics de tot arreu: escrivint cançons per a d'altres o en la contínua cerca d'una veu pròpia. Ha merescut diversos premis i reconeixements i ha realitzat gires per tota la nostra geografia i per països com Xile, l'Argentina o l'Uruguai. Fruit d'aquesta experiència a Amèrica del Sud va néixer el documental *La memòria de la música*, un retrat dels escenaris de les lluites populars a Xile a partir de la música de Víctor Jara. *Com un record d'infantesa*, el seu debut en la narrativa, és una continuació d'aquesta voluntat de recuperació de la memòria històrica, ara a partir de les cançons d'Ovidi Montllor.

SINOPSI

Víctor és un jove xilè dibuixant de còmics que va perdre els pares en un accident de cotxe quan era un infant. Des d'aleshores ha viscut amb el seu avi, un vell republicà exiliat. L'última voluntat d'aquest i un missatge ocult en un disc d'Ovidi Montllor el portaran al cor del País Valencià, on coneixerà Martina, una antiga militant revolucionària xilena, i la seua filla Violeta. Amb elles resseguirà el fil d'un secret familiar que el canviarà per sempre.

A *Com un record d'infantesa*, el cantautor Feliu Ventura debuta en la narrativa amb una reveladora novel·la il·lustrada per Daniel Olmo. Enllaçant les lluites populars de Xile i casa nostra, aquesta història de compromís i memòria ens acostarà a la figura d'Ovidi Montllor, així com a les ferides i esperances dels qui van combatre les dictadures militars.

1

ABANS DE LA LECTURA

TREBALLEM ELS PARATEXTOS

1.2 LA CANÇÓ

El títol de la novel·la fa un homenatge a una de les cançons més boniques i amb més sentiment que té la nostra llengua; **sabries dir de quina cançó es tracta i qui n'és l'autor?**

En aquest enllaç trobaràs la versió que va cantar l'Ovidi Montllor l'any 1993 al Palau Sant Jordi, en un concert que commemorava els 30 anys de la cançó «Al Vent» de Raimon:

https://www.youtube.com/watch?v=Y90nhUvXE_Y

Escolta la cançó i contesta les preguntes següents:

- 1. Qui és la protagonista?**
- 2. Diques quins elements la descriuen.**
- 3. Per què creus que li fa un homenatge l'autor de la cançó?**
- 4. La lletra de la cançó fa referència a una etapa de la nostra història, quina?**
- 5. Què creus que representa Teresa?**

Com un record d'infantesa
sempre recordaré
la Teresa,
ballant el vals.

Potser fou l'últim fet
amb algú que estimés
abans que un bombardeig
la tornés boja.

Tots els xiquets la seguíem
i en un solar apartat ens instruïem
al seu voltant.

Mig descabellonada
ens mostrava les cuixes
i ens donava lliçons
d'anatomia.

Ella ens va dir d'on veníem.
I que els reis de l'Orient
no existien.
Ni llops ni esperits.

Ens parlava de l'amor
com la cosa més bonica
i preciosa.
Sense pecats.

Ens ensenyà a ballar
a cantar i a estimar.
D'això ella era
la que més sabia.

Amb una floreta al seu cap
i un mocador negre al coll
i faldes llargues
i un cigarret.

Vas ser la riota dels grans,
i la mestra més volguda.
dels infants.

Ara de gran comprenc
Tot el que per tu sent
i et llence un homenatge
als quatre vents.

Com un record d'infantesa
sempre et recordaré a tu,
Teresa,
ballant el vals.

Ara cerca informació sobre l'autor de la cançó, Ovidi Montllor:

1. Quan i on va nèixer?
2. Digues alguns fets importants en la seua adolescència i joventut.
3. Quines van ser les seues professions?
4. Per què ha esdevingut un personatge de renom?
5. Busca la discografia de l'autor i esmenta'n, almenys, tres títols.

SI VOLS SABER-NE MÉS...

Et recomanem el llibre *Ovidi Montllor, un obrer de la paraula*, de Jordi Tormo i editat per Sembra Llibres.

Hi trobaràs un petit tresor ple de versos i fotografies que ens descobreixen el vessant més emotiu del cantant: el de treballador apassionat de la paraula.

També podeu veure una entrevista que li va fer l'escriptora Montserrat Roig l'any 1978 en aquest enllaç:

<https://www.youtube.com/watch?v=S-ZvbRSBCRA>

1

ABANS DE LA LECTURA

TREBALLEM ELS PARATEXTOS

1.2 SOBRE L'AUTOR DE *COM UN RECORD D'INFANTESA*

1.2.1 Tal i com has pogut llegir en la contraportada, *Com un record d'infantesa* és la primera novel·la del cantautor xativí Feliu Ventura.

Entra a la pàgina web de Feliu Ventura (www.feliu-ventura.cat), fes una ullada a la seua biografia i escriu una llista dels discos que ha publicat, tant en solitari com en col·laboració amb altres grups o cantautors:

ANY	DISCOS EN SOLITARI	ANY	DISCOS COL·LECTIUS /COL·LABORATIUS

1.2.2 Com ja hem pogut esbrinar, en aquesta novel·la la música i les paraules caminen de la mà per tal d'explicar-nos una història d'opressió que agermana dues societats distants: la xilena i la valenciana.

Recomanem fer un visionat del documental *Memòria de música*, que trobareu a TV3 a la carta, un documental que és un retrat del recorregut que va fer Feliu Ventura l'any 2012 pels escenaris de la memòria històrica de l'Uruguai, l'Argentina i Xile, a partir de la música de Víctor Jara.

<http://www.ccma.cat/tv3/alacarta/programa/Memoria-de-musica-amb-Feliu-Ventura/video/4406351/>

Per a treballar el documental:

1. Què creus que significa la frase de Víctor Jara “Yo no canto por cantar”?
2. Busca informació sobre Víctor Jara.
3. Busca informació sobre Violeta Parra.
4. Situa en el mapa l'Uruguai, l'Argentina i Xile i busca quines són les capitals.

A partir del minut 26, el documental se centra en la visita de l'autor a Xile. En aquest documental apareixen algunes localitzacions que també ixen en la novel·la. **Describeu les localitzacions següents, amb la informació que es dona en el documental:**

LOCALITZACIÓ	DESCRIPCIÓ
<i>Club Matadero</i>	
<i>Villa Grimaldi</i>	
<i>Cementerio General</i>	
<i>Estadio Chile</i>	

1.2.3 Busca informació també sobre aquests temes que et proposem, ja que t'ajudaran a contextualitzar i emmarcar la novel·la:

1. Saps què va ser el Winnipeg? Busca'n informació.
2. Qui fou Pablo Neruda?

1.2.4 En el documental s'explica l'anomenada «Operación Silencio». **En què va consistir?**

1

ABANS DE LA LECTURA TREBALLEM ELS PARATEXTOS

1.2.4 En el documental veiem Feliu Ventura cantar «Estadi Xile» al mateix estadi. Llig la lletra d'aquesta cançó i contesta les preguntes exposades a continuació:

Fou a l'Estadi Xile,
tres anys abans del meu plor,
a la Pampa arribà el xiscle
testimoni de l'horror.

Jo tornaré a cridar el teu nom
contra el vent.

Amb els palmells bategaves
abans de la teua nit,
i amb la por et desvetllaven
entre el silenci i el crit.

En l'espai de les estrelles
t'has perdut amb el teu cant,
però t'he trobat amb elles,
i m'has fet entendre tant...

Jo tornaré a cridar el teu nom
contra el cel.

Allà on Xile dorm callada:
Alça el teu puny novament,
amb una nova tornada
faràs brotar el moment.

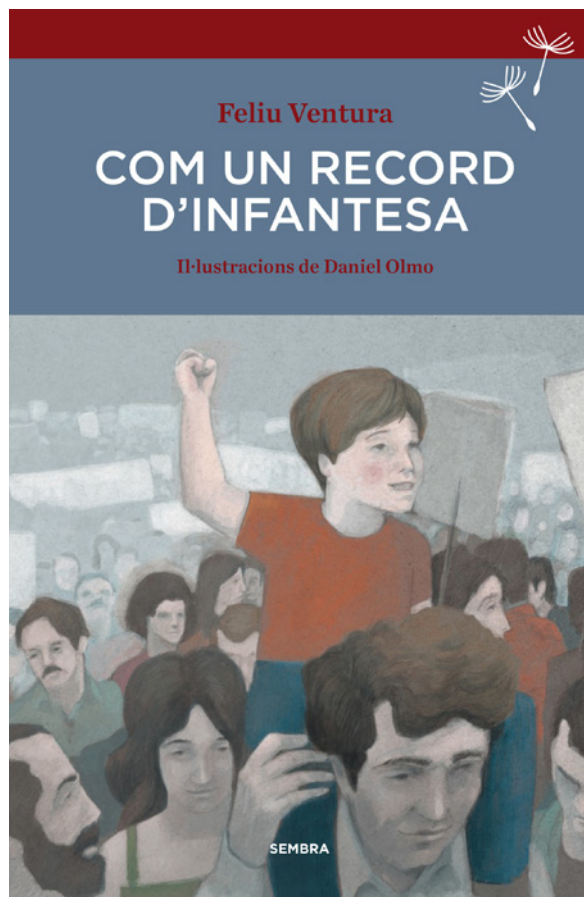
Jo tornaré a cridar el teu nom
contra el vent.
Jo tornaré a cridar el teu nom
contra el temps.

1. A qui dedica aquesta cançó?

2. Quin fet s'hi relata?

3. Explica el significat d'aquesta frase que diu Joan Jara:

“Un país sin memoria no puede existir. Una persona sin memoria, tampoco”.

1.3 SOBRE LA PORTADA

Què et sembla la il·lustració de la portada?
Què et transmet?

Les il·lustracions que conté el llibre són de Daniel Olmo; al llarg del llibre n'apareixeran d'altres, que ens ajudaran a visualitzar la història real que hi ha rere la narració.

1.4 PRIMERES PÀGINES

Llig el proverbi maputxe que trobaràs en la pàgina 9 i que emmarca tota la narració i contesta les preguntes següents:

1. Qui és el poble maputxe?
2. Quina és la seua llengua?
3. Es diu d'ells que són “un poble sense estat”. Què significa açò?
4. Com pots explicar el significat del proverbi que encapçala la narració?
5. Feliu Ventura va assegurar en una entrevista publicada a *El Punt Avui* que «la felicitat és no haver de demanar permís per ser com som» (pots llegir l'entrevista íntegra en el següent enllaç: <http://www.elpuntavui.cat/article/-/-/908888.html?tmpl=component&print=1&preview=fitxa>). Tenint en compte aquesta afirmació, trobes alguna similitud entre el poble maputxe i el valencià?

2 DURANT LA LECTURA TREBALLEM LA INTERTEXTUALITAT I PIULEM LA NOVEL·LA

2.1 LA NOVEL·LA

2.1.1 Qui és el protagonista d'aquest relat? Com se'ns presenta?

2.1.2 Quins són els dos països que conformen la seua identitat? Quants quilòmetres de distància diu que hi ha entre aquests?

2.1.3 Per què creus que la novel·la porta per títol un fragment d'una cançó d'Ovidi Montllor?

2.1.4 Al llarg de la novel·la apareixen diferents localitzacions importants per a la història, anota-les i descriu quin tipus d'indrets són:

LOCALITZACIÓ	ON ÉS?	DESCRIPCIÓ
<i>Cafè Haití</i>	<i>Santiago</i>	Local amb cambreres que saluden amb un bes a la galta. Max, el director de la revista, reunia allà cada any l'equip de redacció abans de començar un nou curs.
<i>Las Cuatro y Diez</i>	<i>Santiago</i>	

2.2 CAPÍTOL 2n

En el capítol 2n de la novel·la, «L'home que tant conec», es fa referència a la dictadura de Pinochet. Contesta les preguntes següents:

1. Quan va tenir lloc el colp d'Estat?
2. Qui fou el president enderrocat?
3. Fins a quin any va durar la dictadura?
4. Quins fets que van ocórrer l'any 2000 s'hi relaten?
5. De qui són les fotografies de rostres "que ja formaven part del paisatge urbà de Santiago", tal com llegim en la pàgina 16?

Al llarg de la novel·la apareixen en cursiva diferents dialectalismes del castellà parlat a Xile. Esmenta'n uns quants i explica'n el significat:

PARAULA XILENA	SIGNIFICAT
<i>palta</i>	<i>alvocat</i>

2.3 CAPÍTOL 3r

En el capítol 3r, «La fera ferotge», se'ns dóna molta informació de personatges i situacions. Contesta les preguntes següents:

1. Quina relació hi ha entre la família de Víctor Nahuel i les cançons d'Ovidi Montllor?
2. Quins records d'infantesa té Víctor de «La fera ferotge»?
3. Quin últim desig transmet Hèctor Fornells al seu nét?
4. Qui és Martina?
5. Què conta Martina en la carta que ha deixat l'avi de Víctor a dins el disc de Montllor?

2 DURANT LA LECTURA TREBALLEM LA INTERTEXTUALITAT I PIULEM LA NOVEL·LA

2.4 CAPÍTOL 4t

En el capítol 4t, «Faré vacances», s'esmenta un aparell per a reproduir música molt comú als anys 60, el *pickup*. Ací tens unes quantes imatges d'altres reproductors de música, **ordena'ls cronològicament i digues el nom de cadascun.**

NOM

ORDRE

NOM

ORDRE

NOM

ORDRE

NOM

ORDRE

NOM

ORDRE

NOM

ORDRE

NOM

ORDRE

2.5 FRAGMENTS DE CANÇONS

2.5.1 El capítol 11é, «Tancat a casa la major part del temps», conté molta informació sobre dues realitats coetànies: la xilena i la nostra. **Sabries explicar a què fa referència Samuel quan diu allò de “Aquest País Valencià tan xilé, de vegades, i aquell Xile tan valencià” (pàgina 92)?**

2.5.2 Samuel parla de la Nueva Canción Chilena i també de la Nova Cançó en català. **Descriu ambdós moviments i fes una llista amb els grups i solistes que pertanyen a l'un i a l'altre:**

NUEVA CANCIÓN CHILENA	NOVA CANÇÓ EN CATALÀ

2 DURANT LA LECTURA TREBALLEM LA INTERTEXTUALITAT I PIULEM LA NOVEL·LA

2.5.3 Tot al llarg de la novel·la les lletres de cançons són ben presents. **Descriu els moments quan l'autor fa referència a algunes d'aquestes:**

LLETRA	PÀG.	AUTOR / CANÇÓ	MOMENT EN QUÈ APAREIX
<i>Com un record d'infantesa sempre recordaré la Teresa, ballant el vals.</i>	11	OVIDI MONTLLOR «Homenatge a Teresa»	Víctor ha tornat a agafar el vinil que sonava quan era infant.
<i>Per ordre de l'alcalde es fa saber a tothom que una fera ferotge del parc s'escaparà.</i>	25	OVIDI MONTLLOR «La fera ferotge»	L'avi de Víctor ha amagat una carta dins la funda de cartró, amb l'adreça d'una antiga amiga de sa mare.
<i>Tú me esperaste hora y media en esta misma mesa, yo me retrasé.</i>	35	LUIS EDUARDO AUTE	
<i>No puedes volver atrás, no tienes más que seguir. Que no te aturda el engaño, sigue, sigue hasta el final. La herida que va contigo quién la puede mejorar, es la sórdida pobreza que se pretende ignorar, es un mar amargo y negro que se tiene que aclarar.</i>	36		
<i>Silencio, brisa y cordura dan aliento a mi locura. Hay nieve, hay fuego, hay deseos allí donde me recreo.</i>	41		
<i>“A València, al País Valencià, per segar el blat, amb la falç, etcètera, fan servir una eina que es diu corbella. Fins aquí l'explicació. Ara parlem de la cançó: una de les primeres cançons que vaig fer i una de les darreres que he cantat: la samarreta. Jo sóc de família molt humil. Tan humil que d'una cortina vella una samarreta em feren: vermella...”</i>	49		
<i>La meua Teresa és l'ama del corral i del carrer. De la figuera i la parra I la flor del taronger.</i>	52		

LLETRA	PÀG.	AUTOR / CANÇÓ	MOMENT EN QUÈ APAREIX
<i>Tot aquest món ja és ben divertit. Tan divertit... Tan divertit... Tan divertit... Que acabarà amb plors.</i>	52		
<i>Gracias a la vida que me ha dado tan- to. Me ha dado la marcha de mis pies cansados; con ellos anduve ciudades y charcos, playas y desiertos, montañas y llanos, y la casa tuya, tu calle y tu patio.</i>	62		
<i>Ja no ens alimenten molles, ja volem el pa sencer. Vostra raó es va desfent, la nostra és força creixent. Les molles volen al vent...</i>	65		
<i>No són humans. Són com màquines. Estranyes màquines que ho poden tot, que ho xuclen tot, que tot ho volen.</i>	66		
<i>Per ordre de l'alcalde es fa saber a tothom que una fera ferotge del parc s'escaparà. (...)</i>	71		
<i>Levántate y mira la montaña de donde viene el viento, el sol y el agua. Tú que manejas el curso de los ríos, tú que sembraste el vuelo de tu alma. Levántate y mírate las manos para crecer, estréchala a tu hermano, huntos iremos unidos en la sangre. Hoy es el tiempo que puede ser mañana.</i>	75		
<i>Tinc un partit i una ideologia, dic el que dic sense cap covardia, però també sé el preu de tot això: més tard o d'hora m'arribarà sentència. Carno interessa, qui no llepa amb paciència</i>	90		
<i>Una vida és una i prou! Res més! Ja pots cridar-ho. Ja pots cridar-ho. Doncs molt bona nit senyors! Good night. Good night i tapa't, good night i tapa't.</i>	92		
<i>Com un record d'infantesa sempre recordaré la Teresa, Ballant el vals...</i>	139		

3

DESPRÉS DE LA LECTURA TREBALLEM ELS ELEMENTS CLAU DE LA NOVEL·LA

3.1 PREGUNTES GENERALS DE COMPRENSIÓ LECTORA

3.1.1 Quin és el fet que desencadena tota la història?

3.1.2 De què treballa Víctor Nahuel a Santiago? Quin és el seu sobrenom?

3.1.3 Qui és Martina Reig i com aconsegueix Víctor posar-se en contacte amb ella?

3.1.4 Víctor emprén el viatge al País Valencià amb dos objectius. Quins són?

3.1.5 Qui era Samuel i quina relació tenia amb Ovidi Montllor?

3.1.6 Com aconsegueix Víctor posar-se en contacte amb ell i com fou la vetllada que van passar junts?

3.1.7 Samuel explicà a Víctor aspectes de la repressió xilena, com ara l'anomenada Operación Silencio. En què va consistir?

3.1.8 Què fou Villa Grimaldi?

3.1.9 Víctor ha viscut tota la seua vida pensant que la història dels seus pares era diferent. Què els va ocórrer realment als seus pares i per què creus que l'avi va amagar la informació real?

3.1.10 Per què Hèctor Fornells va fugir d'Alcoi i no va voler tornar-hi mai més?

3.1.11 L'11 de setembre de 2013 Víctor fa un parlament a micròfon obert a Villa Grimaldi. Digues què explica.

3.2 TÍTOLS DELS CAPÍTOLS

T'has fixat en els títols de cadascun dels capítol del llibre? A què fan referència? Fes-ne un buidatge i busca'n informació o bé relaciona'ls amb allò que ocorre al capítol.

CAPÍTOL	TÍTOL	INFORMACIÓ
1	«Ballant el vals»	Fragment de la cançó «Homenatge de Teresa», d'Ovidi Montllor
2		
3	«La fera ferotge»	
4		
5		
6		
7		
8		
9		
10		
11	«Tancat a casa la major part del temps»	
12		
13		
14		
15		
16		
17		
18	«Ara de gran comprenc»	

3

DESPRÉS DE LA LECTURA TREBALLEM ELS ELEMENTS CLAU DE LA NOVEL·LA

3.3 DATES, IL·LUSTRACIONS I VALORACIÓ

3.3.1 La novel·la comença l'any 2000, concretament el 2 de març i acaba l'11 de setembre de 2013. **Digues a què fan referència cadascuna d'aquestes dates.**

3.3.2 A nivell personal, digues quins han estat els canvis que ha sofert la vida de Víctor durant aquest temps.

3.3.3 Les il·lustracions de Daniel Olmo estan basades en fotografies i documents històrics (com ara la manifestació de la pàgina 16 o les diferents cares i gestos d'Ovidi Montllor) o bé són imatges que ens ajuden a anar més enllà del relat en paraules. **Fixa't en les il·lustracions de les pàgines 69 i 73. Hi trobes algun element similar? A qui creus que representa? Com aconseguix l'il·lustrador que reconeguem el personatge?**

3.3.4 Hi ha il·lustracions que representen allò narrat immediatament abans i d'altres que van més enllà d'allò explicat amb paraules. **Troba un exemple de cadascuna i argumenta-ho.**

3.3.5 Fes una valoració personal de la novel·la. **T'ha agradat? T'ha ajudat a comprendre fets històrics?**

Feliu Ventura
COM UN RECORD D'INFANTESA

PROPOSTA DIDÀCTICA
Margarida Castellano